

Posudek na diplomovou práci

Bc. Petr Felčer

Občanská válka v libanonské kinematografii

Tématem diplomové práce Bc. Petra Felčera je obraz libanonské občanské války ve filmové tvorbě libanonských tvůrců. Diplomová práce představuje výsledek badatelského úsilí zaměřeného na umělecké ztvárnění válečných událostí (1975–1990) a jejich následků v kontextu politického, sociálního, kulturního a náboženského vývoje libanonské společnosti během občanské války. Text práce je rozdělen do dvou částí – první se zabývá historickým exkurzem do dějin libanonské kinematografie; druhá je věnována charakteristice filmového zpracování válečných událostí, které je doprovázeno bohatým obrazovým materiálem.

První část pojednává o libanonské národní identitě a jejím hledání ve filmové tvorbě. S touto otázkou úzce souvisí problematika vymezení libanonského národa jako komunity kosmopolitních obchodníků, proti níž stojí subalterní společnost. Její filmový obraz je rozpracován v následující podkapitole vycházející především z antropologicky zaměřeného studia stereotypního vnímání Šiitů. Další kapitola zahrnuje výklad o dějinách libanonského filmu, jehož počátky se vyznačovaly zejména hledáním vlastní identity. Přelomovým obdobím se stala sedmdesátá léta 20. století, kdy se začali prosazovat mladí tvůrci, absolventi evropských filmových škol.

Diplomová práce pokračuje charakteristikou způsobů reflexe libanonské historie. Z předválečných historických témat věnovali filmaři největší pozornost osmanské okupaci. Téma občanské války se plně etablovalo v libanonské kinematografii po roce 1990 ve formě traumatizujících snímků odrážejících symptomy individuálních traumat. Film *Bajrūt al-ġarbīja* (Západní Bejrút) je pokládán za významné dílo tematizující klíčové historické události z počátku války. Diplomant se ztotožňuje s tvrzením Liny Khatib, která hovoří o tom, že filmy zobrazují válku jako něco, co se hrdinům děje, a nikoli jako to, na čem se hrdinové aktivně podílejí. L. Khatib poukazuje na nebezpečí mýtu „války druhých na našem území“, jenž zbavuje Libanonce odpovědnosti za válku a její zločiny.

Podstatou druhé části diplomové práce je charakteristika a následná sémiotická analýza snímků válečné doby. Druhá polovina 70. let byla svědkem rozvoje lokálního komerčního filmu, jehož cílem byl vysoký finanční zisk. V tomto období se stále více prosazoval také „autorský film“ (*cinéma d'auteur*) a film nové libanonské inteligence (*cinéma de*

l'intelligentsia), vyznačující se angažovanou realistickou tvorbou. Vedle těchto snímků vznikaly nezávislé koprodukční filmy, díla na pomezí komerční a nezávislé tvorby, jakož i snímky s prvky hraného filmu, divadla a dokumentu.

Diplomant podrobil sémiotické analýze čtyři filmy od tří tvůrců, na nichž představil možnosti umělecké reflexe sociálních střetů a válečných událostí, jakož i zachycení jejich dopadu na život libanonské společnosti ve válečném i poválečném období. Sémiotická analýza je založena na charakteristice vizuálních, zvukových a verbálních znaků doprovázejících filmové ztvárnění hlavních postav vybraných děl. Postavy vytvářejí základ analýzy konfliktních binárních vztahů mezi jednotlivci i skupinami obyvatel. Nejvýraznějším opozičním vztahem je třídní konflikt; identitární konflikt je postaven na konotativním soupeření mezi příslušníky maronitské a šiitské komunity; konflikt generační vychází z protikladu mezi svobodomyšlnou městskou mládeží a konzervativním obyvatelstvem venkova; konflikt klanový je důsledkem tradičních historicko-demografických poměrů Libanonu.

Diplomová práce Bc. Petra Felčera je významným příspěvkem k poznání libanonské kinematografie. Skutečnost, že občanská válka je dodnes v Libanonu oficiálně tabuizována, sehrála důležitou roli při zpracování tohoto tématu. Autor práce dospěl k řadě hodnotných badatelských závěrů, k nimž patří mj. klasifikace konfliktních vztahů. Pojednání o této problematice by mohlo být podrobnější, neboť vysvětlení podstaty a příčin konfliktů umožňuje hlubší pochopení politických, ekonomických, sociálních a náboženských problémů současného Libanonu.

Diplomová práce Bc. Petra Felčera **Občanská válka v libanonské kinematografii** splňuje požadavky standardně kladené na diplomovou práci, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení známkou „výborně“.

V Praze, 29. 8. 2020

Doc. PhDr. František Ondráš, PhD.
vedoucí diplomové práce